

Geniş Perspektifle Maldivler

Hint Okyanusu'nun derinliklerinde, binden fazla mercan adasından oluşan Maldivler Cumhuriyeti, küresel ölçekte genellikle beyaz kumlu plajları, lüks turizm tesisleri ve turkuaz sularıyla pastoral bir tatil cenneti olarak algılanmaktadır. Ancak bu yüzeysel algının ötesinde, Maldivler son yıllarda Asya-Pasifik bölgesindeki ve Hint Okyanusu'ndaki küresel güç mücadelesinin en kilit ve dinamik fay hatlarından biri haline gelmiştir. Ülkenin dış politikası ve ekonomisi, sömürgecilik sonrası dönemden günümüze kadar büyük bir evrim geçirmiş, bağımsızlığını koruma ve ekonomik sürdürülebilirliğini sağlama çabası onu büyük güçlerin rekabet sahnesinin tam ortasına çekmiştir. Güney Asya, Arap ve Afrika kültürlerinin tarihi ticaret yolları üzerinde kesiştiği bir noktada yer alan Maldivler, on ikinci yüzyılda İslamiyet'i kabul etmesiyle köklü bir sultanlık geleneği inşa etmiş, on dokuzuncu yüzyılın sonlarında ise İngiliz himayesine girerek emperyalizmin Hint Okyanusu'ndaki duraklarından biri olmuştur. Bin dokuz yüz altmış beş yılında İngiltere'den tam bağımsızlığını kazanan ve ardından cumhuriyet ilan eden ada ülkesi, bağımsızlığının ilk on yıllarında Soğuk Savaş'ın çalkantılı sularında gezinirken, güvenlik ve dış politikasını büyük ölçüde en yakın, en büyük ve en güçlü komşusu olan Hindistan'a endekslemek zorunda kalmıştır.

Maldivler'in bu jeopolitik yöneliminin temelinde yatan en önemli faktör, ülkenin son derece kırılgan olan ekonomik yapısıdır. Tarihsel olarak yalnızca balıkçılığa ve deniz ürünlerine dayanan yerel ekonomi, bin dokuz yüz yetmişli yıllardan itibaren kabuk değiştirerek turizmi gayrisafi yurt içi hasılanın ve döviz rezervlerinin mutlak hakim konumuna getirmiştir. Fakat bu tek boyutlu ekonomik yapı, ülkeyi küresel krizler, salgın hastalıklar ve uluslararası çatışmalar gibi dışsal şoklara karşı son derece savunmasız bırakmaktadır. Dahası, deniz seviyesinden ortalama yüksekliği sadece bir buçuk metre olan bu adalar topluluğu için iklim değişikliği ve okyanus sularının yükselmesi, uzak bir çevresel sorun değil, doğrudan bir milli güvenlik ve varoluş meselesidir. Kendi altyapısını güçlendirmek, ekonomisini çeşitlendirmek ve adalarını sulara gömülme riskiyle kurtarmak için devasa boyutlarda yabancı yatırıma ve krediye ihtiyaç duyan Maldivler, bu ekonomik mecburiyetleri nedeniyle küresel aktörlerin ekonomik diplomasisinin ve altyapı savaşlarının merkez üssü konumuna gelmiştir.

Uzun yıllar boyunca Maldivler'in dış politikası, Yeni Delhi'nin bölgedeki nüfuzunu tartışmasız kabul eden "Önce Hindistan" doktrini etrafında şekillenmişti. Özellikle bin dokuz yüz seksen sekiz yılında yaşanan darbe girişimini bastırmak için Hindistan'ın adaya askeri müdahalede bulunması, bu bağımlılığı fiziki bir güvenlik garantisine dönüştürmüştü. Ancak uluslararası ilişkilerde dengelerin hızla değişmesiyle birlikte, Maldivler'in iç siyasetinde de Hindistan'ın bu ezici hegemonyasına karşı ciddi bir reaksiyon doğmuştur. İki bin yirmi üç yılında iktidara gelen Devlet Başkanı Muhammed Muizzu, seçim kampanyasını doğrudan Hindistan'ın ülkedeki askeri ve siyasi varlığını hedef alan "Hindistan Dışarı" söylemi üzerine kurmuştur. Yeni yönetimin, Maldivler'deki Hint askeri personelinin varlığını açık bir egemenlik ihlali olarak tanımlaması ve bu birliklerin adalardan çekilmesini resmi olarak talep etmesi, Hint Okyanusu'ndaki geleneksel statükoyu kökünden sarsmıştır. İki bin yirmi dört yılı itibarıyla uygulamaya konulan bu çekilme süreci, Hindistan ile Maldivler arasında ciddi bir diplomatik krize yol açmış, Hintli yetkililerin ve tanınmış isimlerin Maldivler turizmini boykot etme çağrıları iki ülke arasındaki bağları daha da zedelemiştir. Bu stratejik gerilemeye yanıt olarak Hindistan, bölgedeki deniz gücü projeksiyonunu koruyabilmek amacıyla Maldivler'e oldukça yakın bir konumda bulunan Lakshadweep adalarında yeni deniz üsleri kurma stratejisini hızla devreye sokmuştur.

Hindistan ile arasına koyduğu bu mesafenin yarattığı güvenlik ve yatırım boşluğunu doldurmak isteyen Maldivler, dış politikasını çeşitlendirme stratejisi doğrultusunda yüzünü hızla Çin'e dönmüştür. Çin'in küresel ticareti ve altyapı ağlarını yeniden şekillendiren devasa Kuşak ve Yol Girişimi, Maldivler'in acil altyapı ihtiyaçlarıyla mükemmel bir uyum sağlamıştır. Bu kapsamda Çin sermayesiyle finanse edilen havalimanı genişletme projeleri, başkenti diğer adalara bağlayan devasa deniz köprüleri ve konut inşaları, Maldivler'in fiziki çehresini değiştirirken Pekin'in bölgedeki diplomatik ağırlığını da zirveye taşımıştır. Başkan Muizzu'nun göreve geldikten sonra ilk resmi yurtdışı ziyaretlerinden birini Yeni Delhi yerine Pekin'e gerçekleştirmesi, uluslararası ilişkiler bağlamında çok net bir mesaj olmuş ve Hint Okyanusu'ndaki deniz ticaret yollarının güvenliği açısından kritik bir köprübaşı olan Maldivler'in, Asya'nın iki devi arasındaki denge politikasında nasıl saf değiştirdiğini gözler önüne sermiştir.

Maldivler'in bağımsız ve çok boyutlu bir dış politika izleme arzusunun bir diğer çarpıcı sonucu ise Türkiye ile son dönemde ivme kazanan stratejik ve savunma odaklı ilişkilerdir. Ülke, devasa büyüklükteki münhasır ekonomik bölgesini tek başına denetlemekte zorlandığı için deniz güvenliğini Hint etkisinden bağımsız bir şekilde sağlamanın yollarını aramış ve bu noktada Türk savunma sanayisine yönelmiştir. Maldivler hükümeti, devriye ve keşif faaliyetlerini modernize etmek amacıyla Türkiye'den Bayraktar TB2 silahlı insansız hava araçları tedarik etmiş ve bu platformlar adaların semalarında aktif olarak göreve başlamıştır. Bu ticari ve askeri işbirliği, sadece insansız sistemlerle sınırlı kalmamış, Türkiye Cumhuriyeti'nin Maldivler Ulusal Savunma Kuvvetleri'ne "TCG Volkan" isimli hücumbotu hibe etmesiyle deniz kuvvetleri kapasitesinin artırılmasına da doğrudan katkı sağlamıştır. Türkiye'nin bu adımları, Maldivler'in geleneksel güç merkezlerine alternatif, güvenilir askeri ortaklar bulma stratejisinin sahadaki en somut yansımalarıdır.

Tüm bu jeopolitik ve ekonomik manevraların yanı sıra, Maldivler dış politikasında ülkenin İslami kimliğinin ve ahlaki değer yargılarının da belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir. İsrail'in Gazze'ye yönelik gerçekleştirdiği ve büyük bir insani krize yol açan askeri operasyonlar karşısında Maldivler hükümeti, uluslararası toplumda eşine az rastlanır sertlikte bir tutum takınmıştır. Hükümet, ekonomisinin can damarı olan turizm sektörünün alabileceği muhtemel hasarı göze alarak, İsrail pasaportuna sahip kişilerin ülkeye girişini resmen yasaklama kararı almıştır. Bu cesur adım, ülkenin sadece büyük güçlerin rekabet ettiği edilgen bir saha olmadığını, aynı zamanda küresel adalet ve insan hakları meselelerinde kendi iç kamuoyunun hassasiyetlerini dış politikasına entegre edebilen, prensip odaklı kararlar alabilen bağımsız bir devlet olduğunu uluslararası topluma kanıtlamıştır. Sonuç olarak Maldivler, yükselen okyanus sularının tehdidi altında hayatta kalmaya çalışan küçük bir ada devletinden ziyade; Hindistan'ın tarihsel nüfuzunu kırmaya cesaret eden, Çin'in devasa ekonomik kapasitesini kendi kalkınması için mobilize eden, Türkiye gibi yükselen aktörlerle savunma ortaklıkları kuran ve inandığı değerler uğruna radikal diplomatik adımlar atabilen, yirmi birinci yüzyılın karmaşık uluslararası ilişkiler sisteminde kendi kaderini tayin etmeye kararlı aktif bir oyuncuya dönüşmüştür.

İç Siyaset, Küresel Güçlerin Yeni Hamleleri ve İklim Adaptasyonu

Maldivler'in jeopolitik ve ekonomik dönüşümünü tam anlamıyla kavrayabilmek için, sıklıkla göz ardı edilen ancak denklemin tam merkezinde yer alan bazı kritik unsurların da tabloya eklenmesi gerekmektedir. Önceki analizlerde Hindistan, Çin ve Türkiye eksenindeki gelişmeler vurgulanmış olsa da; adanın iç siyasi fay hatları, Amerika Birleşik Devletleri'nin bölgeye doğrudan müdahil olması, Körfez sermayesinin artan etkisi ve borç sürdürülebilirliği gibi konular, bu stratejik yapbozun eksik parçalarını oluşturmaktadır.

Dış politikadaki "Önce Hindistan" politikasından "Hindistan Dışarı" stratejisine geçiş, yalnızca uluslararası bir vizyon değişikliği değil, aynı zamanda Maldivler'in iç siyasi dinamiklerinin doğrudan bir sonucudur. Ülke siyaseti uzun yıllar boyunca, Hindistan ile yakın ilişkileri savunan Maldivler Demokratik Partisi (MDP) ile daha milliyetçi ve Çin'e yakın duran İlerici Parti (PPM) koalisyonu arasında kutuplaşmıştır. Eski Devlet Başkanı İbrahim Muhammed Solih döneminde Hindistan ile kurulan derin bağlar, muhalefet tarafından ülkenin egemenliğinin devredilmesi olarak işlenmiş ve halkta karşılık bulmuştur. Üstelik iktidardaki MDP içinde eski Cumhurbaşkanı Muhammed Naşid ile Solih arasında yaşanan liderlik çatışması ve bölünme, Hindistan yanlısı bloğu zayıflatarak Muhammed Muizzu'nun milliyetçi ve dengeleyici söylemlerle iktidara gelmesinin önünü açmıştır. Dolayısıyla Maldivler'in dış politikası, aslında oldukça kırılgan ve rekabetçi olan iç siyasetin doğrudan bir yansımasıdır.

Bu jeopolitik satranç tahtasına son dönemde doğrudan dahil olan bir diğer büyük aktör ise Amerika Birleşik Devletleri'dir. Uzun yıllar Maldivler ile diplomatik ilişkilerini Sri Lanka'daki büyükelçiliği üzerinden yürüten Washington yönetimi, Çin'in Hint Okyanusu'ndaki artan nüfuzunu dengeleyebilmek adına tarihi bir adım atarak Eylül iki bin yirmi üçte başkent Malé'de ilk kez bir büyükelçilik açmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nin Hint-Pasifik Stratejisi kapsamında attığı bu adım, Maldivler'i yalnızca bölgesel güçlerin değil, küresel süper güçlerin de doğrudan rekabet alanına dönüştürmüştür. ABD'nin bu hamlesi, adaya yönelik savunma çerçeve anlaşmaları ve deniz güvenliği fonlarıyla desteklenmekte, böylece ülkenin Batı bloğu ile bağları da yeni bir zemine oturmaktadır.

Ekonomik boyutta ise altyapı yatırımlarının getirdiği gizli bir tehlike, Maldivler'in geleceğini tehdit eden en büyük unsurlardan biri olarak tartışılmaktadır: Borç sürdürülebilirliği. Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi kapsamında ülkeye sağladığı devasa krediler ve gerçekleştirilen mega projeler, komşu Sri Lanka'nın yakın zamanda yaşadığı iflas ve "borç tuzağı diplomasisi" endişelerini Maldivler için de gündeme taşımaktadır. Maldivler'in dış borcunun çok büyük bir kısmının Çin'e ait olması, Pekin'in adadaki siyasi nüfuzunu garanti altına alan bir manivela işlevi görmektedir. Turizm gelirlerinde yaşanabilecek olası bir daralma, ülkenin bu borçları ödeyememesi ve tıpkı Sri Lanka'nın Hambantota Limanı'nda olduğu gibi, stratejik altyapı tesislerinin kontrolünü alacaklı ülkelere devretmek zorunda kalması riskini barındırmaktadır.

Küresel güçlerin yanı sıra Körfez ülkeleri, özellikle de Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri, Maldivler üzerinde giderek artan bir etkiye sahiptir. Yüzde yüz Müslüman bir nüfusa sahip olan Maldivler'de Körfez ülkeleri, dini ve kültürel bağları kullanarak ciddi bir yumuşak güç inşa etmektedir. İslami finansal kuruluşlar aracılığıyla sağlanan krediler, cami inşaları ve altyapı fonları, Maldivler'in bütçe açıklarını kapatmada kritik bir rol oynamaktadır. Körfez ülkelerinin bu ekonomik desteği, karşılığında Maldivler'in Orta Doğu meselelerinde (İran ile ilişkilerin kesilmesi veya Katar ablukası dönemindeki tutumları gibi) Riyad ve Abu Dabi eksenine yakınlaşmasını beraberinde getirmiştir.

Son olarak, iklim değişikliği ve deniz seviyelerinin yükselmesi sorununa karşı Maldivler'in geliştirdiği sıra dışı fiziksel uyum stratejilerine değinmek gerekmektedir. Sadece uluslararası platformlarda diplomatik çağrılar yapmakla yetinmeyen Maldivler, varlığını sürdürebilmek için devasa mühendislik projelerine imza atmaktadır. Denizden kum çekilerek inşa edilen ve deniz seviyesinden daha yüksek olan yapay "Hulhumalé" adası, nüfusun güvenli bir şekilde yerleştirilmesi için yaratılmış bir can simididir. Buna ek olarak, deniz üzerinde yüzebilen ve okyanus suları yükseldikçe onunla birlikte yükselecek olan "Maldivler Yüzen Şehir" (Maldives Floating City) projesi, ülkenin iklim kriziyle mücadelesinde teknolojik ve mimari bir devrim niteliği taşımaktadır.

Tüm bu unsurlar, Maldivler'in yalnızca pasif bir tatil beldesi olmadığını; iç siyasi çekişmelerin dış politikayı şekillendirdiği, ABD ve Körfez sermayesinin sürece dahil olduğu, borç krizinin Demokles'in Kılıcı gibi sallandığı ve iklim krizine karşı yapay adalar inşa edilerek adeta doğayla savaşıldığı çok boyutlu bir hayatta kalma mücadelesi verdiğini göstermektedir.

Maldivler Merkezli Bir Jeopolitik Krizin Küresel Ticaret ve Uluslararası Hukuk Üzerindeki Olası Etkileri

Çin, Hindistan ve Amerika Birleşik Devletleri arasında Maldivler merkezli patlak verecek olası bir askeri veya diplomatik kriz, yeryüzünün sadece küçük bir bölümünü değil, küresel sistemin tüm sinir uçlarını etkileyecek potansiyele sahiptir. Böyle bir senaryo genellikle, Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi kapsamında inşa ettiği sivil altyapıları çift kullanımlı askeri tesislere dönüştürme hamlesi ve bu duruma Hindistan ile ABD'nin askeri ablukayla karşılık vermesi üzerinden kurgulanır. Hint Okyanusu'nun tam kalbinde yer alan Maldivler'in stratejik konumu nedeniyle bu tür bir sıcak çatışma veya yüksek tansiyonlu blokaj, öncelikle küresel ticaretin ve tedarik zincirlerinin can damarlarını doğrudan kesecek bir felaket senaryosudur.

Küresel ticaret bağlamında ilk ve en yıkıcı etki, dünya enerji piyasalarında yaşanacaktır. Orta Doğu'dan Doğu Asya'ya, özellikle de Çin, Japonya ve Güney Kore gibi sanayi devlerine giden petrol ve doğalgaz tankerlerinin ezici bir çoğunluğu, Maldivler'in hemen kuzeyinden veya güneyinden geçen deniz yollarını, yani Sekiz Derece Kanalı ve Bir buçuk Derece Kanalı gibi kritik geçişleri kullanmaktadır. Bu bölgenin bir çatışma alanı ilan edilmesi, dünyanın en yoğun enerji rotalarından birinin kapanması anlamına gelir. Tankerlerin rotalarını değiştirmek zorunda kalması, taşıma sürelerini haftalarca uzatacak, küresel enerji fiyatlarında anlık ve devasa sıçramalara neden olacaktır. Bu enerji şoku, sanayi üretim maliyetlerini artırarak tüm dünyada enflasyonist bir dalgayı tetikleyecek, tıpkı geçmişte yaşanan büyük enerji krizlerinde olduğu gibi makroekonomik dengeleri derinden sarsacaktır.

Enerji krizine paralel olarak, Asya'nın devasa üretim kapasitesi ile Avrupa ve Afrika pazarları arasındaki mamul mal ticareti de felç olacaktır. Süveyş Kanalı'na doğru ilerleyen dev konteyner gemileri için Maldivler çevresi vazgeçilmez bir transit geçiş noktasıdır. Bölgede yaşanacak askeri bir gerilim, uluslararası denizcilik sigortacılığında "savaş riski" primlerinin astronomik seviyelere çıkmasına neden olacaktır. Artan navlun fiyatları ve uzayan teslimat süreleri, küresel enflasyonu daha da körüklerken, tam zamanlı üretime (just-in-time) dayalı küresel tedarik zincirlerinin çökmesine yol açacaktır. Devletlerin ve çok uluslu şirketlerin korumacı ekonomik politikalara geri dönmesi hızlanacak, serbest ticaretin yerini stratejik otonomi ve bölgesel bloklaşma arayışları alacaktır.

Uluslararası hukuk ve küresel yönetim açısından bakıldığında ise böyle bir kriz, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'nin (UNCLOS) fiilen askıya alınması veya ağır bir şekilde ihlal edilmesiyle sonuçlanacaktır. Maldivler'in devasa bir Münhasır Ekonomik Bölgesi (MEB) bulunmaktadır. Kriz senaryosunda, rakip büyük güçlerin bu sulara "Seyrüsefer Serbestisi" (Freedom of Navigation) hakkını kendi askeri çıkarlarına göre yeniden tanımlamaya çalışması, uluslararası suların askerileşmesine neden olacaktır. Bir devletin diğerinin ticari veya askeri gemilerini engellemesi, açık denizlerin ortak kullanımı ilkesini yerle bir edecek ve dünyadaki diğer deniz ihtilafları (örneğin Güney Çin Denizi veya Doğu Akdeniz) için son derece tehlikeli bir emsal teşkil edecektir.

Dahası, bu kriz uluslararası hukukun ve Birleşmiş Milletler gibi küresel barışı korumakla görevli kurumların acizliğini bir kez daha tescilleyecektir. Çin ve ABD'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde (BMGK) daimi veto hakkına sahip olması, krizin diplomatik yollarla ve uluslararası hukuk

çerçevesinde çözülmesini neredeyse imkansız hale getirecektir. BMGK'nın kilitlenmesi, uluslararası hukukun yalnızca büyük güçlerin çıkarları örtüştüğünde işleyen bir sisteme dönüştüğü algısını pekiştirecek, bu durum "güçlünün haklı olduğu" bir uluslararası anarşi dönemini hızlandıracaktır. Küçük ve orta ölçekli devletler için uluslararası hukukun koruyucu şemsiyesinin ortadan kalkması, küresel çapta silahlanma yarışını ve nükleerleşme eğilimlerini kaçınılmaz olarak artıracaktır.

Sonuç itibarıyla Maldivler eksenli bir jeopolitik kırılma, beyaz kumlu sahillerin çok ötesinde, küresel ekonominin damarlarını tıkayan ve uluslararası hukukun üzerine inşa edildiği kurallara dayalı düzeni temelinden sarsan bir sistemik krize dönüşme potansiyeli taşımaktadır.

Hint Okyanusu'ndaki Olası Bir Krizin Türkiye'nin Jeoekonomik Stratejilerine ve Ticaret Rotalarına Etkisi

Küresel tedarik zincirlerindeki radikal değişimler ve Hint Okyanusu gibi kritik rotalardaki olası daralmalar, Türkiye'nin ihracat odaklı büyüme modelini yepyeni bir stratejik zemine taşımaktadır. Asya pazarlarından Avrupa'ya uzanan tedarik hatlarının güvensizleşmesi ve lojistik maliyetlerinin artması, Türkiye'yi Avrupa kıtası için en güvenilir ve hızlı tedarik merkezi konumuna yükseltmektedir. Bu jeopolitik avantajı kalıcı bir ekonomik zenginliğe dönüştürebilmek için Türkiye'nin yüksek teknoloji yatırımlarına, dijitalleşmeye ve katma değerli üretime hızla entegre olması gerekmektedir. Özellikle yapay zeka destekli lojistik ağları, yenilenebilir enerji altyapıları, gelişmiş savunma sanayii ve e-ticaret ekosistemleri gibi alanlarda yapılacak teknolojik atılımlar, ülkenin küresel ticaretteki rekabet gücünü katlayacaktır.

Bu dönüşüm sürecinde şirketlerin sadece üretim kapasitelerini artırmaları yeterli olmayıp, modern karlılık analizi ve maliyet yönetimi prensiplerini kurumsal kültürlerinin merkezine yerleştirmeleri hayati bir zorunluluktur. Artan küresel ham madde fiyatları ve dalgalı lojistik giderleri karşısında uluslararası arenada ayakta kalabilmek; kaynakların en verimli şekilde kullanıldığı, operasyonel giderlerin titizlikle hesaplandığı ve fiyatlandırma stratejilerinin rasyonel verilere dayandırıldığı profesyonel bir yönetim anlayışıyla mümkündür. Şirketlerin mikro ölçekte atacağı bu rasyonel adımların makro düzeyde başarıya ulaşması ise ekonomideki öngörülebilirliğin ve istikrarın sağlanmasıyla doğrudan ilişkilidir. Merkez Bankası'nın sıkı para politikası duruşu, enflasyonla mücadeledeki kararlılığı ve makroekonomik görünümü iyileştirmeye yönelik stratejik hamleleri, hem doğrudan yabancı yatırımların ülkeye çekilmesi hem de ihracatçının uzun vadeli planlama yapabilmesi için en temel güvenceyi oluşturmaktadır.

Para politikasındaki bu sağlam zemin, Türkiye'nin dış ticaret hacmini genişletecek çok taraflı diplomasi ve yeni nesil ticaret anlaşmalarıyla desteklenmelidir. Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği'nin dijital hizmetleri ve tarımı da kapsayacak şekilde güncellenmesi ilk adım olmakla birlikte, Asya-Pasifik'teki riskler göz önüne alındığında Afrika, Orta Doğu ve Güney Amerika pazarlarıyla imzalanacak serbest ticaret anlaşmaları ihracat menzillerini güvenli alanlara doğru çeşitlendirecektir. Bu bağlamda, ülkenin sanayi odalarının ve sektörel birliklerinin vizyonu büyük önem taşımaktadır. Özellikle Gaziantep gibi köklü bir üretim ve ihracat kültürüne sahip stratejik merkezlerde düzenlenen uluslararası dış ticaret zirveleri, yerel üreticilerin küresel pazar dinamikleriyle buluşması, yeni nesil ticaret stratejilerini kavraması ve uluslararası ağlara entegre olması için çok kritik bir kuluçka işlevi görmektedir. Yerel sanayicinin maliyetlerini optimize ederek uluslararası rekabete hazırlanması ve Merkez Bankası'nın çizdiği makroekonomik çerçeveye uyumlu, veri odaklı stratejiler geliştirmesi, Türkiye'nin küresel krizleri tarihi bir ekonomik sıçrama tahtasına dönüştürmesinin anahtarı olacaktır.

Özetle

Hint Okyanusu'nun stratejik kalbinde yer alan Maldivler, yalnızca turizme dayalı kırılgan ekonomisi ve iklim değişikliğinin yarattığı varoluşsal tehditlerle değil, aynı zamanda küresel güçlerin kıyasıya rekabet ettiği bir jeopolitik satranç tahtası olmasıyla öne çıkmaktadır. Ülke, tarihsel olarak Hindistan'a olan güvenlik ve dış politika bağımlılığını son yıllarda "Hindistan Dışarı" kampanyasıyla kırmış; Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi'nin devasa altyapı fonlarına yönelmiş ve Türkiye ile insansız hava araçları ve hücumbot tedariki gibi kritik savunma sanayii ortaklıkları kurmuştur. Bu eksen kayması, ülkenin iç siyasetindeki kutuplaşmalar, Amerika Birleşik Devletleri'nin artan diplomatik varlığı, Körfez sermayesinin nüfuzu ve Çin'in yaratabileceği olası borç tuzakları gibi karmaşık dinamiklerle iç içe geçmiştir. Ayrıca Maldivler'in İsrail'e yönelik pasaport yasağı kararı, ülkenin ahlaki ve bağımsız bir dış politika izleme kapasitesini de uluslararası topluma net bir şekilde göstermiştir.

Tüm bu denklemde, Çin, Hindistan ve Amerika Birleşik Devletleri arasında Hint Okyanusu'nda yaşanabilecek olası bir askeri veya diplomatik krizin, küresel ticareti ve tedarik zincirlerini felç etme potansiyeli devasadır. Asya'dan Avrupa'ya uzanan enerji ve mamul mal rotalarının tıkanması, uluslararası sularda seyrüsefer serbestisini garanti altına alan hukukun çökmesine, navlun fiyatlarının astronomik seviyelere çıkmasına ve dünya genelinde yıkıcı bir ithal enflasyon dalgasına yol açacaktır. Küresel sistemin bu denli ağır bir şok yaşadığı senaryoda, üretim hatlarının ana pazarlara yaklaştığı üretim kayması eğilimi hız kazanacak ve deniz yollarına alternatif olarak Hazar geçişli Orta Koridor ile Kalkınma Yolu Projesi stratejik birer can damarına dönüşecektir.

Bu devasa jeoekonomik kırılma, Avrupa pazarına yakınlığı ve esnek sanayi altyapısıyla Türkiye için tarihi bir küresel tedarik merkezi olma fırsatı sunmaktadır. Ancak bu fırsatın kalıcı bir refaha dönüşmesi, makro ve mikro düzeyde atılacak rasyonel adımlara bağlıdır. Dışsal şokların yaratacağı enflasyonist baskılara karşı Merkez Bankası'nın tavizsiz uygulayacağı sıkı para politikası ve fiyat istikrarı vizyonu, yatırım ortamının öngörülebilirliğini korumak için elzemdir. Mikro ölçekte ise, özellikle Gaziantep gibi dış ticarete yön veren ve uluslararası zirvelerle küresel pazarlara entegre olan sanayi merkezlerindeki firmaların, artan küresel maliyetler karşısında ayakta kalabilmek için karlılık analizi ve maliyet yönetimi mekanizmalarını kusursuz işletmeleri gerekmektedir. Üreticilerin rasyonel fiyatlandırma stratejileri benimsemesi ve makroekonomik hedeflerle uyumlu hareket etmesi, Türkiye'nin bu küresel fırtınadan yapısal bir ekonomik zaferle çıkmasının temel şartıdır.

KAYNAKÇA

BBC News: "India-Maldives row: Why Indian troops are in the island nation and what happens next?" [Bağlantı](#)

Deutsche Welle (DW Türkçe): "Maldivler'den İsrailli turistlere ülkeye giriş yasağı." [Bağlantı](#)

Baykar Teknoloji: "Bayraktar TB2 Maldivler'de Göreve Başladı." (Basın Bülteni) [Bağlantı](#)

SavunmaSanayiST: "Türkiye, TCG VOLKAN Hücumbotunu Maldivler'e hibe ediyor." [Bağlantı](#)

Politics Today: "India's New Naval Base Near the Maldives: A Strategic Shift." [Bağlantı](#)

Harici: "Hindistan'ın Potansiyel Maldivler Sınavı." [Bağlantı](#)

Sosyal Medya (X/Twitter) Arşivi: Maldivler'deki askeri ve siyasi gelişmelere, Hint birliklerinin ayrılışına ve Türk SİHA'larına dair sahadan güncel görüntüler (Durum bağlantıları: 1785989596838297903, 1911040446131823020, 1924395528130879825, 1912193345444553056).

ABD Dışişleri Bakanlığı (U.S. Department of State): ABD'nin Maldivler'de ilk büyükelçiliğini açmasına (Eylül 2023) ve Hint-Pasifik stratejisine dair resmi basın açıklamaları.

Dünya Bankası (World Bank) ve IMF Raporları: Maldivler'in makroekonomik profili, Çin'e olan dış borç yükü ve "borç sürdürülebilirliği" üzerine yayımlanan küresel değerlendirme raporları.

Al Jazeera & Reuters: Maldivler'deki seçim süreçleri, Maldivler Demokratik Partisi (MDP) ile İlerici Parti (PPM) arasındaki rekabet ve Muhammed Muizzu'nun iktidara geliş sürecini inceleyen siyasi analizler.

Maldives Floating City (MFC): Maldivler hükümeti ve Dutch Docklands ortaklığıyla yürütülen iklim adaptasyonu odaklı "Yüzen Şehir" projesinin resmi tasarım ve vizyon belgeleri.

Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi (UNCLOS): Açık denizlerde "Seyrüsefer Serbestisi" (Freedom of Navigation) hakkı ve Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) kurallarını belirleyen uluslararası hukuk metinleri.

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA): Hint Okyanusu'ndaki deniz ticaret yollarının, özellikle Sekiz Derece Kanalı gibi darboğazların (chokepoints) küresel enerji nakliyatındaki önemini inceleyen enerji güvenliği raporları.